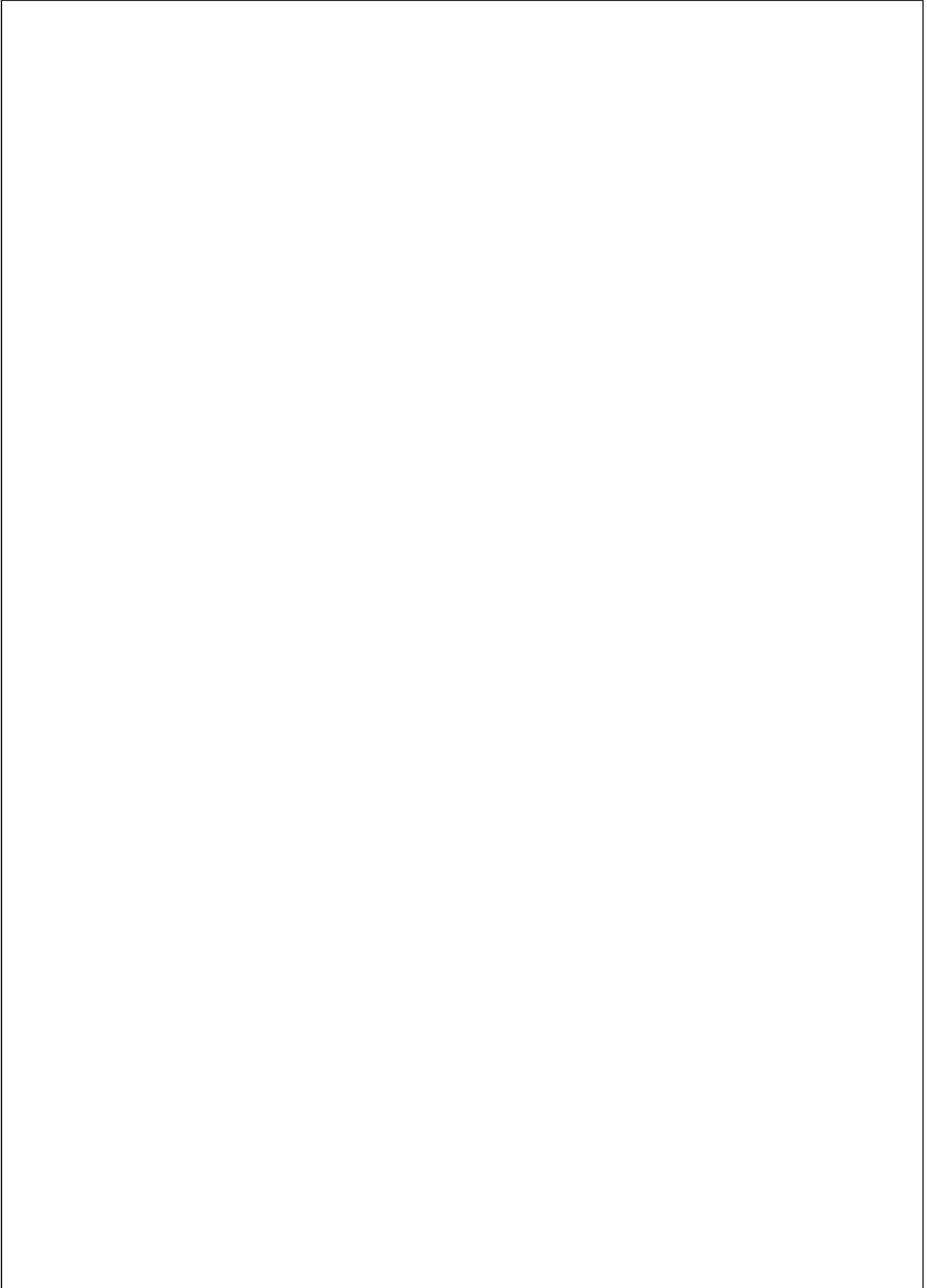

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/151175,Kielce-Promocja-ksiazki-Relacje-polsko-zydowskie-w-XX-wieku-Badania-kontrowersje.html>
09.03.2026, 17:38

Kielce. Promocja książki „Relacje polsko-żydowskie w XX wieku. Badania – kontrowersje – perspektywy”

05.10.2021

5 października 2021 r. w Centrum Edukacyjnym „Przystanek Historia” IPN w Kielcach dyskutowano o stosunkach dwóch narodów Polaków i Żydów – które opierały się na wzajemnych, a nie jednostronnych relacjach, o czym niekiedy się zapomina.

W dyskusji wzięli udział autorzy i redaktorzy książki: dr hab. Edyta Majcher-Ociesa, dr Tomasz Domański oraz dr Ryszard Śmietanka-Kruszelnicki. Spotkanie poprowadził Rafał Dudkiewicz z Polskiego Radia 24.

W publikacji poruszono różnorodne zagadnienia, poczynając od wydarzeń w Ostrowcu Świętokrzyskim w 1904 r., aż po analizę prasy współczesnej. Szczególnym zainteresowaniem cieszył się okres II wojny światowej i czasy powojenne, w tym wydarzenia z okresu stalinowskiego.

- W swoim artykule zająłem się tematem „sierpniówek”, czyli dokumentami wytworzonymi w ramach procesów z dekretu 31 sierpnia 1944 roku o wymiarze kary dla hitlerowsko-faszystowskich zbrodniarzy. Polemizuję również z niektórymi ustaleniami językowymi i stosowaniem terminów w rodzaju „żydek” czy „zdawać żydów”, ponieważ taką warstwę językową niektórzy autorzy uznają za wyjątkową – mówił dr Tomasz Domański z Delegatury IPN w Kielcach.

Podczas spotkania rozmawiano również o pogromie kieleckim, o tym jak działało prawo, jakie manipulacje stosowano przy podawaniu liczby ofiar i przebiegu zajęć w mediach.

- Publikacja ta zawiera nowe źródła i spojrzenie z innej perspektywy na bazę danych, której do tej pory nie rozpatrywano. Otwierają się nowe pola badawcze, łącznie z problemem charakterystyki tłumu, który brał udział w pogromie kieleckim. Sprawa funkcjonowania Huty Ludwików i stanu bezpieczeństwa w okresie bezpośrednio poprzedzającym te wydarzenia to również tematyka, którą przeanalizowałem. Jednocześnie dotarłem do takich śladów, które mówią o możliwości zaistnienia pewnych dokumentów, na przykład ulotek, które wzywały do antyżydowskich zajęć w Kielcach – wyjaśnił dr Ryszard Śmietanka-Kruszelnicki z Delegatury IPN w Kielcach.

Publikowane artykuły przynoszą nowe spojrzenie na badania z zakresu sieci społecznych, historii mówionej czy kwestie źródłoznawcze. Oparte zostały m.in. na dokumentach wytworzonych przez organy sądownicze, policję, Urząd Bezpieczeństwa, konspirację AK, prasie, a także wspomnieniach i relacjach. Publikacja jest pokłosiem konferencji naukowej zorganizowanej w Kielcach w 2017 r. Jej organizatorami były kielecka delegatura IPN oraz Instytut Historii Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach.